

Sygn. akt I PK 157/18

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa L. D.
przeciwko J. M. - [...] M. w S.
o zadośćuczynienie i rentę wyrównawczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 26 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 7 lutego 2018 r., sygn. akt III APa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 7 lutego 2018 r. oddalił apelacje powódki L. D. i pozwanego J. M. od wyroku Sądu Okręgowego w G. Ośrodka Zamiejscowego w R. z 21 września 2016 r., który zasądził powódce zadośćuczynienie w kwocie 30.000 zł za krzywdę doznaną na skutek śmierci M. P..

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

Wskazując na podstawy kasacyjne wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej ze względu na fakt, że opisane w podstawach uchybienia, zarówno w zakresie zarzutów proceduralnych, jak i materialnych, skutkują niewątpliwą wadliwością wyroku (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). W uzasadnianiu wniosku podał, *„iż w sprawie wystąpiło naruszenie przepisów postępowania. Celem prowadzonego postępowania powinno być ustalenie prawdy*

a więc rzeczywistego stanu faktycznego. Przedmiotowa sprawa była już rozpatrywana w ramach postępowania karnego (w fazie przygotowawczej jak i w obu instancjach sądowych) oraz w postępowaniu cywilnym (przed Sądem Okręgowym i Sądem Apelacyjnym) i w żadnej instancji nie ustalono – w jaki sposób zmarły M. P. znalazł się pod kołami ładowarki (czy zmarły przewrócił się na drogę, bo potknął się, pośliznął, zasłabł, czy też był to zamiar zmarłego zamierzającego popełnić samobójstwo). Żaden z Sądów prowadzących postępowanie nie uwzględnił wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego ds. rekonstrukcji wypadków drogowych. Dopiero przeprowadzenie tego dowodu dałoby pełny obraz zdarzenia i dawałoby podstawę do ewentualnego przypisywania pozwanemu odpowiedzialności za zdarzenia, które wywoływało skutki w sferze cywilnej i karnej. Co więcej – pozwany został uznany za winnego popełnienia występku z art. 220 § 1 k.k., nie zaś za skutek w postaci utraty życia (co podkreślały w uzasadnieniach sądy karne), a cywilnie przypisuje się mu odpowiedzialność za utratę życia przez poszkodowanego zasądzając od niego na rzecz osób najbliższych zadośćuczynienie. W przedmiotowej sprawie, mimo ustalenia hipotetycznego stanu faktycznego, przypisano pozwanemu winę za zdarzenie i pociągnięto do odpowiedzialności karnej i cywilnej. Sąd Apelacyjny również bez uzasadnienia uznaje, za polemikę złożoną do postępowania odwoławczego prywatną ekspertyzę sporządzoną przez [...] B. Sp. z o.o. w K. w osobach mgr inż. A. S. oraz prof. dr hab. mgr. inż. R. B., pomimo tego, iż, ekspertyza ta w swoich wnioskach jasno wskazuje szereg naruszeń jakich dopuścił się Sąd pierwszej instancji, a w konsekwencji które powielił Sąd Apelacyjny. Sąd Apelacyjny w swym rozstrzygnięciu narusza również art. 113 § 2 pkt 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 101 i 102 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd Apelacyjny również rażąco naruszył przepisy prawa materialnego poprzez zastosowanie do ładowarki Kamatsu [...] rozporządzenia Ministra Gospodarki z 30 października w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (...), podczas gdy do ładowarki jako maszyny spełniającej wszystkie dyrektywy Unijne oraz oznakowanej międzynarodowym znakiem bezpieczeństwa

CE należało stosować jako do maszyny budowlanej przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki z 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (...) oraz przepisy Dyrektywy Maszynowej Unii Europejskiej nr 89/392/EEC oraz Dyrektywy EMC 89/336/EWG. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 30 października 2002 r. (...) należy stosować podczas użytkowania m.in. szlifierek, spawarek, tokarek, maszyn CNC oraz innych tego typu urządzeń, a nie do maszyn budowlanych, jak błędnie czyni to Sąd Apelacyjny. Do maszyn budowlanych, jaką jest ładowarka Komatsu [...] stosować trzeba wspomniane rozporządzenie Ministra Gospodarki z 20 września 2001 r. (...), którego Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie nie zastosował, a więc swój wyrok oparł nie o prawidłowe przepisy BHP, i w związku z tym zarzucił pozwanemu szereg naruszeń przepisów prawa, które doprowadziły do śmierci M. P.. Powyższe stoi w sprzeczności z podanymi powyżej przepisami prawa oraz rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego w W. w sprawie o sygn. akt VI K [...], który stwierdza, że J. M. swoim zachowaniem nie doprowadził do śmierci M. P., pomimo tego, iż Sąd karny na rozprawie dnia 27.04.2016 uprzedził obronę o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynu z art. 220 k.k. na art. 220 § 1 k.k. i art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., a więc Sąd karny rozważał możliwość przypisania pozwanemu skutku w postaci śmierci M. P. – czego jednak w ostatecznym rozstrzygnięciu nie czyni.

W związku z powyższym z uwagi na uchybienia, których dopuścił się Sąd Apelacyjny w [...] – skarga kasacyjna jest uzasadniona”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i dlatego nie został uwzględniony.

Błędnie przyjmuje, że podstawy kasacyjne (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.) składają się na podstawę przedsądu („Wskazując na wyżej powołane podstawy skargi kasacyjnej...”). Podstawy kasacyjne stanowią odrębną część skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania. Nie zastępują ani nie uzupełniają podstawy przedsądu i jej uzasadnienia. Odnosi się to

również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Oznacza to, że skarżący we wniosku powinien samodzielnie, czyli odrębnie do podstaw kasacyjnych wskazać i wykazać naruszenie przepisów, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania. Skarżący tego nie czyni, gdyż we wniosku brak jest zarzutu, który podważałby zasadnicze ustalenia faktyczne i podstawę materialnoprawną stwierdzonej odpowiedzialności.

W części pierwszej uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wystarcza ogólny zarzut, iż w sprawie wystąpiło naruszenie przepisów postępowania, gdyż nie wymienia się (wskazuje) tych przepisów. Skoro punktem odniesienia dla zarzutu procesowej podstawy kasacyjnej jest konkretny przepis (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), to tym bardziej taki wymóg jest aktualny dla podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. O ile zasadne podstawy kasacyjne mogą prowadzić do uwzględnienia skargi kasacyjnej (*a contrario* art. 398¹⁴ k.p.c.), to w szczególnej podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. znaczenie ma dopiero aż oczywista zasadność skargi. Tę należałoby oceniać przez pryzmat zarzutów łączonych z naruszeniem konkretnych przepisów postępowania. Zakończenia postępowania (sprawy) nie warunkowało ustalenie „*w jaki sposób zmarły M. P. znalazł się pod kołami ładowarki (czy zmarły przewrócił się na drogę, bo potknął się, poślizgnął, zasłabł, czy też był to zamiar zmarłego zamierzającego popełnić samobójstwo)*”. Kwestia ta była przedmiotem rozważań przed Sądem powszechnym, czemu dano wyraz w uzasadnieniu wyroku. Sąd wskazał na określone dowody, ustalenia i oceny. Na tej podstawie nie stwierdził próby samobójczej ani wyłącznej winy poszkodowanego. Ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego orzeczenia wiążą w ocenie podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. na etapie rozpatrywania przedsądu (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Sąd powszechny mógł uznać sprawę za dostatecznie wyjaśnioną do rozstrzygnięcia (art. 217 § 3 k.p.c.). Niemniej Sąd Apelacyjny przedstawił na tle całego materiału dlaczego nie uwzględnił wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego ds. rekonstrukcji wypadków drogowych oraz dlaczego uznał za nieprzydatną prywatną ekspertyzę. Skarżący nawiązuje w uzasadnieniu wniosku do postępowania karnego, jednak podstawą odpowiedzialności przyjętą przez Sąd

Apelacyjny była odpowiedzialność prowadzącego przedsiębiorstwo na zasadzie ryzyka, czyli na podstawie art. 435 k.c. a nie na zasadzie winy art. 415 k.c. Kwestia winy była ustalana w tej sprawie samodzielnie (choć przy związaniu określonym wyrokiem w sprawie karnej – art. 11 k.p.c.) wobec zarzutu wyłącznej winy poszkodowanego, który tylko w części był zasadny.

W drugiej części wniosku skarżący również zbyt ogólnie zarzuca Sądowi Apelacyjnemu, że „*rażąco naruszył przepisy prawa materialnego ...*”. Nie wskazuje bowiem i nie zarzuca naruszenia podstawowych przepisów prawa materialnego, na podstawie których ustalono odpowiedzialność pozwanego. W szczególności nie zarzuca naruszenia art. 435 k.c., art. 361 k.c. Kwestionuje natomiast prawidłowość zastosowania do ładowarki Komatsu rozporządzenia z 30 października 2002 r. zamiast rozporządzenia z 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych. Rzecz w tym, iż Sąd Apelacyjny wskazał w uzasadnieniu wyroku na szereg przepisów z Kodeksu pracy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Ustalił, że niebezpieczeństwo najechania pracowników przez ładowarkę na terenie żwirowni istniało cały czas, skoro swobodnie poruszali się bez kamizelek odblaskowych i kasków po terenie, gdzie przemieszczała się ładowarka. Uzasadnienie wyroku przedstawia dalsze ustalenia, które mają samodzielną podstawę w rozporządzeniu z 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bhp (Dz.U. 2003 r. Nr 169, poz. 1650). Sąd oparł ustalenia także na opinii biegłego sądowego z zakresu bhp. Czyli podstawa ustaleń faktycznych i ocen jest szersza niż tylko wskazane przez skarżącego rozporządzenie z 30 października 2002 r. Odwołując się we wniosku do tego rozporządzenia i rozporządzenia z 20 września 2001 r. skarżący nie podważa zasadniczych ustaleń stanu faktycznego, dotyczących naruszenia bhp. Nie można zatem stwierdzić, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W sprawie nie chodziło o osobistą (karną) odpowiedzialność pozwanego, lecz o cywilną odpowiedzialność prowadzącego przedsiębiorstwo, opartą na zasadzie ryzyka. Zarzut wyłącznej winy poszkodowanego nie okazał się zasadny i dlatego odpowiedzialność na podstawie art. 435 k.c. nie mogła być wyłączona.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu nie podlega samodzielnej kontroli kasacyjnej przez Sąd Najwyższy, dlatego zarzut dotyczący tych kosztów nie może składać się na podstawę przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

[aw]